Kópavogsbær

Matsferill

Kynning fyrir menntaráð
þriðjudaginn 18. ágúst 2026

Ingibjörg Ýr Pálmadóttir, deildarstjóri grunnskóladeildar

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

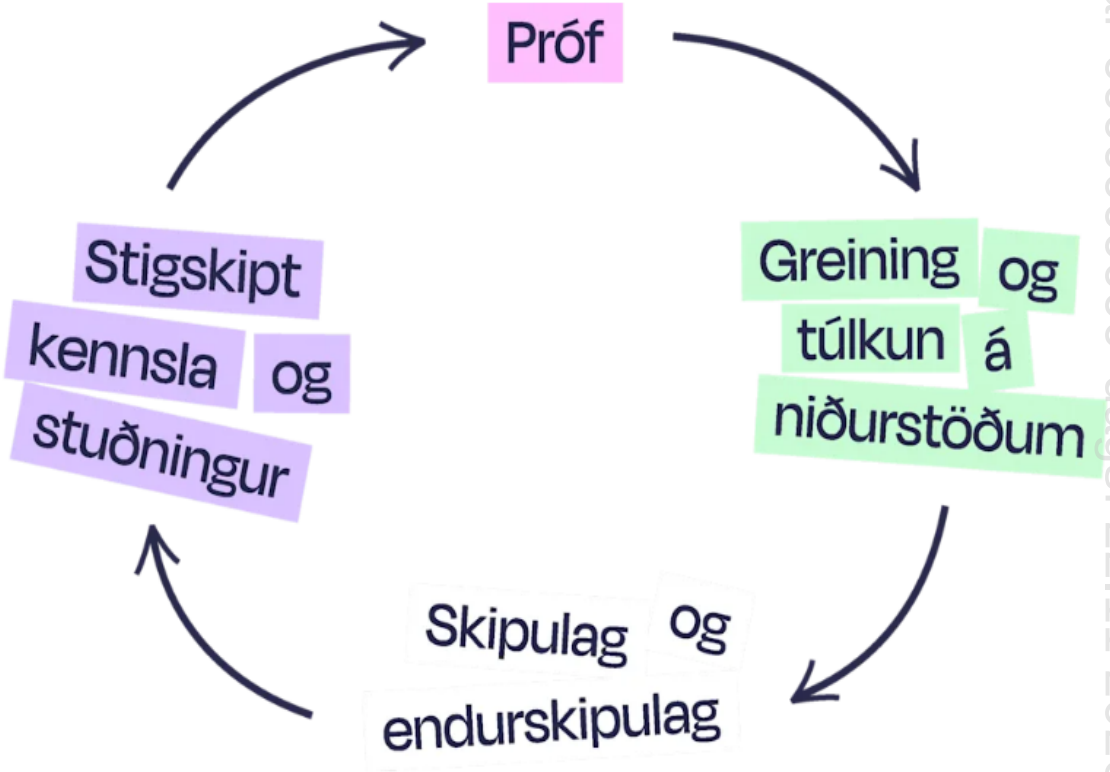
Dagskrá

- Hvað er Matsferill?
- Hvenær er Matsferill lagður fyrir?
- Tvíþætt hlutverk Matsferils?
- Lesferill
- Lesskilningur
- Stærðfræði
- Hvernig nýtast niðurstöður Matsferils?
- Birtingarmynd niðurstaðna Matsferils?

Skjal sótt af '0000 [illegible] 00' daginn

Hvað er Matsferill?

- Matsferill byggir á hugmyndinni um hringrás *mats* og *kennslu*.
- Þróunin er lang-tímaverkefni í samstarfi við hagaðila.
- Fyrirlögn er skyldubundin á landsvísu í 4., 6. og 9. bekk. Í Kópavogi eru þau lögð fyrir alla árganga frá 4. bekk til 10. bekk.

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Tvíþætt hlutverk Matsferils?

Að fylgjast með námsframvindu hvers barns og tryggja að það fái viðeigandi kennslu og stuðning.

Að afla upplýsinga um stöðu skólakerfisins í heild þannig að stefnumótandi aðilar geti fylgst með þróun námsárangurs yfir tíma, greint styrkleika og áskoranir og lagt til umbætur í menntun.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Tvíþætt hlutverk … frh.

Hægt verður að fylgjast markvisst með *stöðu og námsframvindu* nemenda á einum stað á ólíkum sviðum náms og yfir tíma (eins og hægt hefur verið með Lesferil).

Fyrst um sinn verða eingöngu grunnskólar undir í fyrirlögn Matsferils. Á seinni stigum koma bæði leikskólar og framhaldsskólar inn í Matsferilinn.

Fyrirlögn Matsferils er mikilvægt skref í átt að gagnadrifnu menntakerfi og þar með gagnadrifnu skólastarfi.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Hvenær var Matsferill fyrst lagður fyrir?

Lesferill Matsferils hefur verið lagður fyrir þrisvar á ári í september, janúar og maí frá 2016.

Tvö ný stöðu og framvindupróf bættust við Matsferil vorið 2026.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Hvaða námsgreinar falla undir Matsferil í dag?

- Lesferill; raddlestur og lesfimi
- Lesskilningur
- Stærðfræði

Náttúrufræði – er í deiglunni!

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Lesferill

Lesferill hófst formlega haustið 2016.

Lesferill var valkvæður fyrir grunnskóla fyrst um sinn.

Lesferill er nú lagður fyrir alla nemendur í 1. til 10. bekk þrisvar á ári; í september, janúar og maí.

Lesferill er staðlaður fyrir þessa mánuði eingöngu.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Lesferill

- Lesferill er *raddlestrarpróf*; nemendur lesa aldursviðmiðaðan texta í tvær mínútur.
- Mældur er fjöldi rétt lesinna orða á mínútu.
- Nemandi fær mælitölu og sér eigin stöðu miðað við jafnaldra á landinu.
- Dregur upp nákvæma mynd af stöðu og þróun lesturs hjá nemanda; horfir til styrkleika og áskorana.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Lesferill

Lesferli fylgja tvö stuðningspróf fyrir nemendur sem ekki ná fyrirframgefnum lágmarksviðmiðum:

- Orðleysulestur:
  - Metur hæfni í umskráningu
- Sjónrænn orðaforði:
  - Metur hæfni í orðaþekkingu

Niðurstöður *orðleysulesturs* og *sjónræns orðaforða* gefa vísbendingar um veikleika nemandans í lestri. Mikilvægt er því að grípa strax inn í með þjálfun.

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Kópavogsbær

Undanþága frá próftöku

Almenna reglan er að nemendur sem hafa þar til bæra hæfni þreyta stöðu- og framvinduþróf. Hagsmunir nemandans eru hafðir að leiðarljósi.

- Undanþága er vegna nemenda í sérskólum og nemenda með einstaklingsnámskrá.
- Nemendur sem fylgja hæfniviðmiðum í íslensku sem öðru tungumáli í tvö ár eru færir um að þreyta prófið og geta eftir atvikum fengið stuðning.
- Nemendur með taugaþroskaröskun (ADHD, sértæka námserfiðleika (lestrar-, skriftar- og/eða stærðfræðivandi), málþroskaröskun DLD, röskun á einhverfurófi, sjónskerðingu, heyrnarskerðingu og/eða líkamlega fötlun (skerta hreyfifærni) þreyta prófið fylgi þeir árgangi í námi.
- Nemendur með lestrarvanda (greinda dyslexíu) þreyta prófið sé það mat kennara/skóla að þeir ráði við það.

Undanþága frá töku skyldubundinna stöðu- og framvinduprófa Matsferils fyrir nemendur í 4., 6. og 9. bekk

Samkvæmt 39. grein laga um grunnskóla nr. 91 frá 2008 er skólastjóra heimilt, ef gildar ástæður mæla með því og samþykki foreldra liggur fyrir, að veita nemendum undanþágu frá því að undirgangast skyldubundið námsmat í einstökum greinum. Þetta eyðublað má nota til að afla samþykkis forsjáraðila og er það geymt hjá skóla. Athugið að það inniheldur viðkvæmar persónuupplýsingar og ber því að varðveita með tryggum hætti.

Skólastjóra ber að skrá ástæðu undanþágu og er það gert í stafrænu viðmóti Matsferils. Nánari upplýsingar um ástæður undanþága er að finna í handbók fyrir stöðu- og framvinduþróf Matsferils.

- ☐ Sótt er um undanþágu frá þátttöku í stöðu- og framvinduprófi í stærðfræði.
- ☐ Sótt er um undanþágu frá þátttöku í stöðu- og framvinduprófi í lesskilningi.

Sótt er um undanþágu vegna

- ☐ nemanda sem stundar nám í sérskóla eða sérúrræðum skv. 42. grein laga um grunnskóla.
- ☐ nemanda sem er með einstaklingsnámskrá.
- ☐ nemanda með annað móðurmál en íslensku sem hefur fylgt hæfniviðmiðum aðalnámskrár í íslensku sem öðru tungumáli í tvö ár eða skemur.
- ☐ nemanda með taugaþroskaröskun.
- ☐ nemanda með sértæka námsörðugleika (lestrarvandi, stærðfræðivandi).
- ☐ nemanda með líkamlega fötlun.
- ☐ annars, svo sem andlegs eða líkamlegs áfalls.

Nafn nemanda

Kennitala | Bekkur

Skóli

Staður og dagsetning | Undirskrift og kennitala forsjáraðila

Undirskrift skólastjóra | Undirskrift og kennitala forsjáraðila

Miðstöð menntunar og skólaþjónustu

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Matsferill
Lesskilningur og stærðfræði

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Lesskilningur

- Próf í lesskilningi metur einkum tvennt:
  - Færni í hljóðlestri
  - Færni í lesskilningi

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Lesskilningur

- Horft er til eftirfarandi:
  - Hvernig lesskilningsfærni nemenda þróast á milli ára?
  - Hversu vel nemendur ná hæfniviðmiðum aðalnámskrár um lesskilning?

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Lesskilningur – staðsetning og endurheimt

- Felur í sér að:
  - Finna og muna upplýsingar úr texta
  - Þekkja merkingu algengra orða í texta

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Lesskilningur – ályktun og túlkun

- Felur í sér að:
  - Skilja það sem ekki er sagt beinum orðum í textanum og draga ályktanir af því sem fram kemur í textanum
  - Þekkja framandi orð og orðatiltæki

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Ígrundun og mat

- Felur í sér:
  - Gagnrýna hugsun við að leggja mat á og greina textann

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Lesskilningur

Meginflokkar sem mynda spurningaflokka lesskilningsprófanna eru því:

- Færni við að staðsetja og endurheimta upplýsingar úr texta
- Að draga ályktun og túlka innihald texta
- Ígrunda og leggja mat á innihald texta

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026

Stærðfræði

- Hæfniviðmið fyrir stærðfræði fela í sér fjóra megin inntaksflokka:
  - Tölur og reikning
  - Algebru
  - Tölfræði og líkindi
  - Rúmfræði og mælingar

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Stærðfræði frh.

- Reynir á kunnáttu – að *geta framkvæmt reikniaðgerðir*.
- *Beiting* – að ákveða hvað skal gera út frá samhengi eða að beita hugtökum og aðferðum
- *Rök og greining* – að tengja saman stærðfræðilega þekkingu og nota rökhugsun til að greina og túlka.
- Fjölvalsspurningar og almennar stærðfræðitengdar spurningar.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Hvernig nýtast niðurstöður Matsferils?

Hafa ber í huga að með notkun matstækja eins og Matsferils skapast *siðferðileg skylda skóla og samfélags* til að bregðast við niðurstöðum með skýrum og afgerandi hætti.

- Kennurum ber að læra vel á matstækin, þekkja hugsmíðina sem liggur að baki, vanda framkvæmd og túlkun og vera vel í stakk búnir til að bregðast við niðurstöðum.
- Skólastjórnendum ber að skapa góð skilyrði til náms og kennslu.
- Allir nemendur þurfa að eiga möguleika á að ná framúrskarandi árangri á sínum forsendum.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Hvar birtast niðurstöður Matsferils?

- Inni á Mínar síður á Ísland.is fyrir foreldra
- Inni á nemendagrunni fyrir starfsfólk grunnskóla og á seinni stigum sveitarfélaga.
  - Hér varð breyting á frá því sem starfsfólk grunnskóla og sveitarfélaga hafði verið upplýst um í öllum undirbúningi fyrir Matsferilinn!

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Birtingarmynd niðurstaðna Matsferils

Niðurstöður stöðu- og framvinduprófa voru birtar á skýran og aðgengilegan hátt.

Nemendur fengu niðurstöðu sem hlutfall réttra svara á prófinu. Það sýnir hversu mörgum spurningum nemandinn svaraði rétt og gefur skýra mynd af frammistöðu á viðkomandi prófi.

Auk þess er staða barns innan hóps jafnaldra á landinu skoðuð. Henni er lýst á mynd og í texta þar sem fjallað er um:

- hvað einkennir hæfni nemanda?
- hvaða þarfir hann hefur í námi sínu í viðkomandi námsgrein?

Markmiðið er að tryggja rétt úrræði fyrir rétt börn.

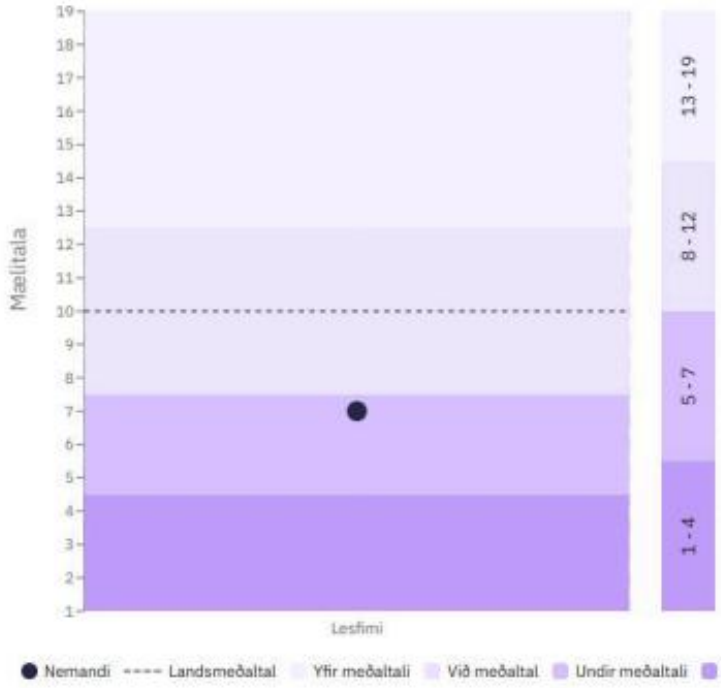
- Börn neðst í dreifingu hóps jafnaldra þurfa skýr inngrip í námi og markvissa eftirfylgd.
- Börn efst í dreifingu þurfa meiri áskoranir í námi

Mynd sem sýnir framvindu gefur yfirlit yfir þróun árangurs milli ára og gefur vísbendingu um hvort nemandi sé að taka framförum, standa í stað eða þurfi frekari stuðning.

Skjal sótt af '000000000' dags: 22.11.2026

Birtingarmynd frh.

Mælitalan er birt á kvarðanum 1-19 en landsmeðaltalið er alltaf 10. Litirnir sýna fjögur færnibil sem er lýst hægra megin við myndina.

13 - 19) Frammistaða er góð og yfir meðaltali miðað við jafnaldra. Viðfangsefni í lestrarnámi þurfa að vera áhugaverð og fela í sér áskoranir við hæfi.

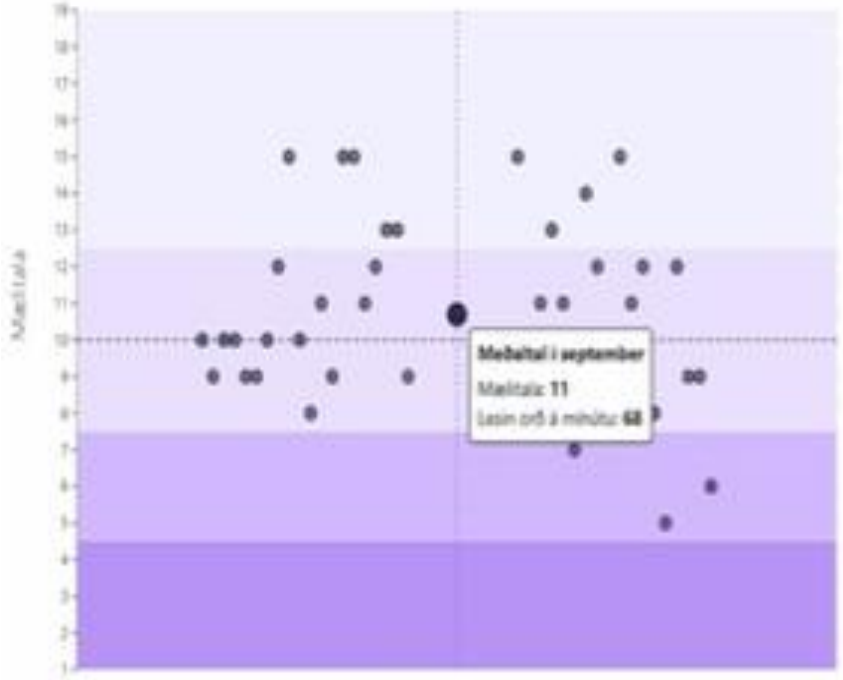
8 - 12) Frammistaða er í meðallagi miðað við jafnaldra. Efla þarf áfram lestrarfærni nemanda í takt við stigþyngjandi viðfangsefni í námi. Fylgjast þarf sérstaklega með framvindu lestrarnáms hjá nemendum í neðra meðallagi (mælitölur 8 og 9).

5 - 7) Frammistaða er undir meðaltali miðað við jafnaldra. Nemandi getur þurft tímabundinn stuðning og eftirfylgni af hálfu skóla í samvinnu við heimili svo takmörkuð lestrarfærni hafi ekki áhrif á árangur í öðrum námsgreinum.

1 - 4) Frammistaða er í neðstu mörkum kvarða. Nemandi þarf stuðning og eftirfylgni í lestrarnámi í samvinnu við heimili. Hægar framfarir í lestri mega ekki hafa áhrif á árangur í öðrum námsgreinum.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Mælitala hóps og einstaklings

Framúrskarandi nemendur á lestrarprófi eru góð og yfir meðaltali miðað við jafnaldra. Viðfangsefni í lestrarnámi þurfa að vera áhugaverð og fela í sér áskoranir við hæfi sem þjóka nemendum áfram í átt að auknu læsi.

Framúrskarandi nemendur á lestrarprófi eru í meðallagi miðað við jafnaldra. Fylgjast þarf áfram með þróun lestrarfærni þeirra og efla í samræmi við stigbyngjandi viðfangsefni í námi. Fylgjast þarf sérstaklega með framvindu lestrarnáms hjá nemendum í neðra meðallagi (mælitölur 8 og 9) þar sem þeir eru á mörkum að búa yfir fullnægjandi færni.

Framúrskarandi nemendur á lestrarprófi eru undir meðaltali miðað við jafnaldra. Fylgjast þarf vel með framvindu lestrarnáms hjá þessum nemendum. Hér geta þurft tímabundinn stuðning og eftirfylgni af hálfu skóla í samvinnu við heimili svo takmarkaðri lestrarfærni hafi ekki áhrif á árangur í öðrum námsgreinum.

Framúrskarandi nemendur á lestrarprófi eru í neðstu mörkum kvarða. Fylgjast þarf mjög vel með framvindu lestrarnáms en þessir nemendur þurfa stuðning og eftirfylgni í samvinnu við heimili. Mikilvægt er að gæta þess að hægar framfarir í lestri hafi ekki áhrif á árangur í öðrum námsgreinum.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 22.11.2026

Hvernig nýtist Matsferill?

Matsferill veitir nemendum, foreldrum, kennurum og sveitarfélögum skýrar upplýsingar um stöðu og framfarir nemenda.

- Niðurstöður Matsferils nýtast við undirbúning kennslu til að stuðla að framförum nemenda með auknum stuðningi og/eða til að kafa dýpra í námið; allt eftir stöðu nemenda.
- Sveitarfélög munu fá skýra mynd af námslegri stöðu í stóru samhengi og geta greint áskoranir og lagt til umbætur til að stuðla að framförum í menntakerfinu.

Skjal sótt af '0000000000' dags. 23.11.2020

Skjal sótt af '0000000000' dags. 22.11.2026